

מפגש מס' 29

דף מקורות

ספר שמואל א', ד"ח

נושא השיעור: היחס לארון ה'

1. מלבי"ם שמ"א ד', ג:

מהרי"א נתן כמה טעמים למה נלקח ארון האלהים ויתן לשבי עוזו, ולדעתי כולם מבוארים בכתובים. [א] בהיות ישראל אז רעים וחטאים עובדי ע"ז ופסל מיכה היה ביניהם, כמו שנאמר (שופטים יח, לא) שהתמיד כל ימי היות בית האלהים בשילה, ולקמן (ז, ג) אמר להם שמואל הסירו את אלהי הנכר. ובכל זאת חשבו את עצמם לצדיקים עד ששאלו למה נגפנו ה', וזה העלה חמת ה' בם, כמו שנאמר: (ירמיה ב, לה) "הנני נשפט אותך על אמרך לא חטאתי". [ב] נמשך מהקודם, שע"י שנדמו כחולה אנוש הבלתי מרגיש מכאוב כלל וחשבו שהם צדיקים ולא חשבו להיטיב מעשיהם ולבקש תשועה מה', רק אמרו נקחה אלינו משלה את ארון ברית ה' ויבא בקרבנו וישענו מכף אויבנו, חשבו באשר בהכרח יציל את ארון עוזו וישמרהו מיד פלשתים ועי"ז ינצלו וישמרו גם הם, וזה מחשבת דופי, כי ברית הארון אינו תכלית לעצמו רק בעבור ישמרו את הכתוב בו:

2. רלב"ג שמ"א ה', ג:

והנה על צד המופת עשה הש"י לכבודו שהפיל דגון ארצה לפני ארון ה' להעיר כי אין עוד מלבדו ואולי חשבו הפלשתים שכבר היה זה על דרך המקרה לא מאת הש"י ולזה לקחו את דגון והשיבו אותו למקומו ולא השתדלו להסיר משם ארון האלהים, וביום השני מצאו דגון נופל לפני ארון ה' וראש דגון ושתי כפות ידיו כרותות על המפתח... ולא הספיק לש"י השפטים שעשה באלהיהם אבל הכה האשדודים ושם שוממים ותמהים על המכות שבאו להם בדרך שלא היו יכולים לאמר שיהיה חדוש זה המקרה להם אם לא מפני מה שהסבו אליהם ארון האלהים:

3. במדבר ד', יח-כ:

אֶל תִּכְרִיתוּ אֶת שִׁבְט מִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲנֵי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם. וְזֹאת עָשׂוּ לָהֶם וַחֲזִיו וְלֹא יָמְתוּ בְּגִשְׁתָּם אֶת קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים אֲהָרֹן וּבָנָיו יָבִאוּ וְשָׂמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל עִבְדָּתוֹ וְאֵל מִשְׁאֹו. וְלֹא יָבִאוּ לְרֵאוֹת כְּבָלַע אֶת הַקֹּדֶשׁ וּמָתוּ.

4. רש"י שמ"א ו', יג:

ומשמחתם נהגו בו קלות ראש, שלא היו מסתכלין בו באימה ודרך כבוד:

5. רש"י שמ"א ז', ב:

וינהו וגו' אחרי ה' - על ידי שמואל שהיה מחזר מעיר לעיר ושופטם ומוכיחם, וינהו לשון המשכה הוא... ומנחם חברו "וינהו" לשון יללה כמו "נהי נהיה" וכן "ולא נה בהם" ופירוש "וינהו אחרי ה'" שהתאבלו על מעשיהם הרעים ושבו אחרי ה'...

6. רד"ק, שם:

יש מפרשים לשון "נהו" כלומר בכו וחזרו בתשובה שלימה כי ראו דבר הארון וקדושתו והיה להם לאות גדול כי ה' הוא האלהים ונתחרטו על אלהי הנכר שהיו עובדים